

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *A.B. Waldeusson*
 Härad: *Ädelstads* Adress: *Lund*
 Socken: *Fridlevstad* Berättat av: *Hilda Holmkrans*
 Uppteckningsår: *1941* Född år *c. 1890*; *Jämsköp*

<i>Julbänk</i>	<i>sid. 1-2</i>	<i>L. u. F. 34</i>
<i>Juldricka.</i>	<i>" 3-4</i>	<i>L. u. F. 22; 25</i>
<i>Julstök o bad</i>	<i>" 4</i>	
<i>Julafton</i>	<i>" 4-5, 7</i>	
<i>Tröskning, vedjning.</i>	<i>" 5.</i>	
<i>Stätter. Klumpkalas.</i>	<i>" 8.</i>	
<i>Slakt. Ljustörning.</i>	<i>" 9.</i>	
<i>Linvodling.</i>	<i>" 10</i>	
<i>Pykkalas.</i>	<i>" 10-11.</i>	<i>H. G. 7.</i>
<i>Skis; intervj.</i>	<i>s. 13.</i>	

ACC. N.R. M. 8006:1.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A.B. Walden

Härad: Medelstads Adress: Lund

Socken: Frillestad Berättat av: Hilda Holmquist

Uppteckningsår: 1941 Född år: i Jämsjö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.1

Först skulle det vara tiggarebak till jul. Då bakade vi en gång 87 kakor stora som desserttallrikar. Det fick tiggarna som kommo ifrån socknen. Var det 7-8 stycken av samma familj som kommo fick de litet mat. Tiggarna började att gå tre veckor före jul redan. De fattiga som kommo från byn skulle ha grovt bröd och fint bröd och bonnakringlor. Gamla gummor i byn skulle ha julaknyten. De fick alltid en vetelev och litet sylta och ett ljus. De övriga "byarna" fick bara fint och halvfint bröd. Det var Hedda som sydde filtskor och Blinda Kajsa, och Berggrens Sissa som vi alltid gick till och Sopp-Elna som fick julaknyten.

Avfingertjocka degstrimlor gjorde vi 12 och 18-håla kringlor och kronor. Där degstrimlorna korsade varandra skulle man trycka

ACC. N.R. M. 8006:2.

Landskap: Bohingen Upptecknat av: A. B. Walden

Härad: Medelstads Adress: Lund

Socken: Tridderstad Berättat av: Hilda Holmquist

Uppteckningsår: 1941 Född år 1907 i Jönköping

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till med en "påttepinne" eller "kringlepinne" med en stjärna på.

Till dessa bonnakringlor skulle det vara hälften vetemjöl och hälften rågmjöl, -finsiktat eller s.k. stålsiktat, samt ägg och flott s.k. smult och så socker salt och anis och fängkål. Nu tar jag litet jäst i men om mor hade det i sina vet jag inte. Sedan skulle de smetas med ägg. När det var riktig fest klöv vi kakorna och lade smör emellan. En gång gjorde Moster Bengta en kringla som var så stor att den tog upp en hel plåt. Vi hade två ugnar och det gick 7 plåtar in i den ena ugnen som var 75 cm. långa och 60 cm. breda.

8 dagar före jul var min födelsedag men den firades inte för det då var det ju så bråttom till jul.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8006:3.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Walden

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Vidlevstad

Berättat av:

Hilma Holmström

Uppteckningsår:

1941

Född år

i Jämsköp.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

X 3.

Efter kringlebaket bakade vi småbrödet och vetebrödet. Det var oftast de fattiga från fattigstugan och de familjerna med många barn, som bodde i de små husen som socknen hade, som kommo till jul och fingo bröd.

Hästar och gubbar och grisar skar de ut till oss barn av vetedegen. Pepparkakor formades också ut i figurer till barnen.

Juladrickat bryggede mor alltid själv. Vi hade två stora bryggkittlar det gick 500 liter i den stora och 300 liter i den lilla. Drickakaret var en stor tunna med en träplatta med hål i.

En gång red vi till malt själva. Kornet blöttes så det grodde. Kokhett vatten östes på och fick rinna igenom karet och sedan kokas och slås på igen. Ända tills det var riktigt starkt. Sedan fick det stå och jäsa i ett rum med lagom temperatur. Sedan

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. Me 8006:4

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A.O. Waldmann
 Härad: Medelstads Adress: Stund
 Socken: Tridlevstad Berättat av: Hilda Holmquist
 Uppteckningsår: 1941 Född år: i Färsby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.4

tappades det på flaksor. Mor tyckte det var så konstigt när hon
 inte skulle bryggs själv till julen.

Dagen före julafton skulle far och drängen vid halv fyrtiden på
 morgonen putsa den stora fyrkantiga järnkakelugnen riktigt blank
 och svart. På julafton sattes det på vatten och värmdes så
 hela familjen kunde bada. Först badade barnen och sedan far och mor
 och ^{på} eftermiddagen badade tjänarna. Vi badade inne i stugan.
 När den ene var färdig fick den andre börja. Kl. 12 julafton
 åt vi middag med dopp i grytan. Först fick vi sogel och potatis
 och sedan togs det in ett fat med skinkspadet - skinkan koktes
 julaftons morgon- och så doppade vi grovt bröd i det som efter-
 rätt. På eftermiddagen var det kaffe med bonnakringlor, småka-
 kor, och pomeransskorpor. Till jul och påsk bakade vi pomerans-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8006:5Landskap: BlekingeUpptecknat av: O. B. WaldenströmHärad: MedelstadsAdress: LundSocken: FidderstadBerättat av: Hilda HolmquistUppteckningsår: 1941Född år 1887 i FörsjöLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV5

skorpor. De bakades i lever och skars i skivor. Degen var av rågsikt, litet vete och pomerans i.

Förr tröskade de med slaga. Vete var alltid fyra man som tröskade. De började kl. $\frac{1}{2}$ 4 och höll på till frukost kl. 7. Sedan skulle de köra till skogen och hugga ved. När de höll på att tröska fick där alltid hängas ut en lykta på logen.

Varje år brändes en bit av skogen och på den sattes råg och potatis. En sådan bränna eller bråne inhägnades för att djuren ej skulle komma in. Först kalhöggs en bit av skogen och det som inte dög till ved breddes ut på platsen. Träden fälldes på vintern och fick ligga där till våren då de fort torkade. Runt om högg man upp en ränna i jorden för att elden ej skulle kunna sprida sig när man svedjade. Sedan kupade man jorden

Utr.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. Nr. 8006:6.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A. B. Waldemarsen
 Härad: Medelstads Adress: Lund
 Socken: Fridlevstads Berättat av: Hilda Holmquist
 Uppteckningsår: 1941 Född år 1871 i Färsby.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

och satte potatis i de s.k. brånakuporna. När de satte potatisen hade de rovfrö i munnen som de sprutade ut och som fick växa upp bland potatisen. När det var riktigt gott om potatis brukade de säga : "Det är precis som att lyfta på en ^{bråna-}potatiskupa.

När de tagit upp potatisen krattade de ut kuporna på rågen som de sått så att den täcktes. Då använde de krattor av självvuxna grangrenar. Sedan blev brånorna en bra betesplats när man tog bort stängslet för att sätta upp om en annan bråna.

På brånorna blev det också gott om smultron.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8006:7.

Landskap: Bohningen Upptecknat av: G. B. Waldemar

Härad: Medelstads Adress: Lund

Socken: Medelstads Berättat av: Hilda Holmquist

Uppteckningsår: 1941 Född år i Färishög.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På julafton när korna blivit mjölkade och arbetet var färdigt så hade vi uppskuret av korv och sylta, grisföt, leverkorv och fläskkorv revensspjäll och alla sorters bröd. Pomeransbröd hade vi också. Sedan var det lutfisk och potatis och skånsk senaps-sås och efter var det risgröt och mjölk. Det var mandel i gröten och den ~~sem-fi-~~ skulle man rimma för. Den yngste skulle läsa högt till bordet både före och efter. Annars brukade alla läsa bordsbönen tyst. Julafton var alltid Moster Bengta bjuden till oss för mor åt aldrig med oss för hon var dålig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8006:8.

Landskap:

Blekinge

Upptecknat av:

A. B. Waldman

Härad:

Medelstads

Adress:

Lund

Socken:

Fridlevstads

Berättat av:

Hilda Holmberg

Uppteckningsår:

1941

Född år

i Jämsjö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Madslåttern gömdes till sist, den var i regel färdig senare.

Hemma i Jämsjö hade vi mycket naturslätter och holmar. Vi hade så mycket backslätter också. Vid slåttern på holmarna och på backarna tog de höet i de s.k. "höbyarna", höbågarna. Somliga holmar låg inte längre^e från land än att man kunde gå över med spång annars fick man vada^e över och ha höet i höbågarna.

Vid slåttern voro^e ^{karlarna} alltid klädda i vita byxor och vita skjortor. Flickorna voro^e mest klädda i klänningar av blått bomullstyg. De hade schalletter. Nationaldräkter hade de inte. På kvällen var det dans i stugan hemma och fiolmusik och då lekte de också.

Klumpakalas hade de uppåt skogstrakterna. Klumpakalas kallas de t också när de lade tillsammans pengar och ordnade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 8006:9

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A.O. Waldenström

Härad: Medelstads Adress: Lund

Socken: Fridlevsstad Berättat av: Hilda Holmström

Uppteckningsår: 1941 Född år: i Jämsköp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
9.

dans och fest tillsammans. Det hade de i Sillhövda.

Slakten var redan på hösten i november och då fick man talg till
ljus. Man stöpte dem så fort som möjligt efter slakten för då
började man ju behöva ljus om kvällarna. Hudarna såldes till
garveriet eller garvades där och så fick en hemmaskomakare sy
långstövlar. Benen skickades till stampen. Vi brukade samla
alla ben på ett särskilt ställe.

Vi hade en pigkammare bredvid köket där deras koffertar stod
och där stöpte vi i hundradevis med ljus. . Det var fingerstjoka
talgljus. Vi hade långa käppar med ljusvekar som doppades
ned i ett stort kärl med hett vatten och talg. Talgen låg
i en särskild tina som stod i kärlet med hett vatten för att
den skulle hålla sig varm.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8006:10.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: O. Ps. Walden
 Härad: Medelstads Adress: Kungälv
 Socken: Medelstads Berättat av: Hilda Holmquist
 Uppteckningsår: 1941 Född år: i Jämsköp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

De odlade mycket lin förr. Det skulle helst sås ~~Karolinadagen~~.
 Linet skulle rötas och brytas och då var det Brötgille. Då var
 det 48- 6par som bröt och fruntimerna skulle sticka till
 karlarna några äpplen så de skulle bryta riktigt fint åt dem.
 Sedan var det dans hela natten. I vanliga fall var det helst
 på en lördag. Bondflickor som ville ha hjälp till brytningen
 fingo bjuda folk. Så kunde man vara bortbjuden 3-4 gånger.

När de skulle byka på hösten hade de gömt ihop hela tvätten
 för ett år. Då höll de på hela natten att byka. De skulle ösa
 hela det stora karetmed lut och låta det rinna igenom. De hade
 lagt iblöt på dagen och på kvällen började de koka luten. He-
 karet var fullt med kläder och i botten låg en säck med aska
 som vattnet skulle rinna igenom och sedan slås på igen. På kon

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M 8006 : //

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A. O. Waldenström
 Härad: Medelstads Adress: Lund
 Socken: Vidlevstad Berättat av: Hilda Holmström //
 Uppteckningsår: 1941 Född år i Jämsböj

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då kom det folk från andra byar också för att hjälpa till att bytas vid att hålla på luten. Vi hade en stor ugen med järngryta uppmurad vid stengårdsgården nära brunnen. Det låg ett över grovt lakan ~~run~~ säcken och det som inte var blekt blektes då i byken. Bykkaret stod på en bock så det var plats att ställa ett mindre kar under när luten skulle rinna ut.

Då fick de mat och kaffe inne i köket och så fingo de dansa på en liten plätt och spela fiol och manspel. Det samlades alltid unga par där de skulle byka. Det var som en nöjestill-
t,
ställning.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 8006:12.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: A. B. Halden
 Härad: Medelstads Adress: Lund.
 Socken: Tving Berättat av: Hilja Holmquist.
 Uppteckningsår: 1891 Född år 1890 i Tving

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I mitt hem hade vi en trävask med avlopp under vilket stod den s.k. slobbaljan där husets folk kunde slå ut mjölk diskvatten och såser. När baljan var full fick jungfrurna bära ut den och tömma innehållet till grisarna.

Ovanför spisen satt träslåar en halv meter från taket där man kunde hänga kläder till tork och i den träställningen brukade vi barn gymnastisera.

Vi hade också fyrkantiga spottkoppar av trä ungefär 30 cm. i kvadrat. De voro av polerad björk och fyllda med sand och hackat ^{en-}grenris.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 8006

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

Olika former av kringlor.

Insamlade av Hilda Holmkvist.

ACC. N:R. 8006

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

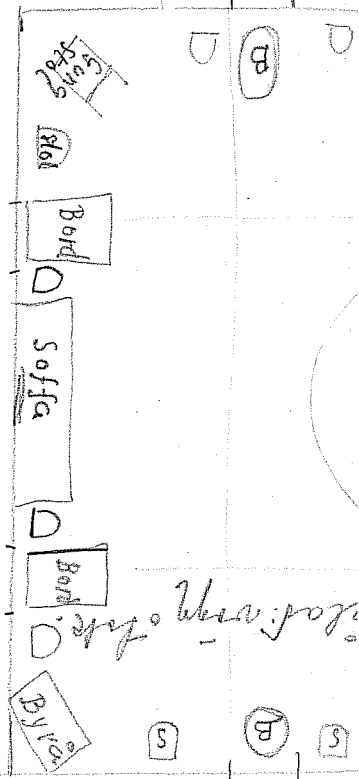
Landskap: Upptecknat av:
Härad: Adress:
Socken: Berättat av:
Uppteckningsår: Född år i

Teckning av nedre våning
i Hilda Holmkrists hem i
Jämsjö gjord av Hilda Holm-
krist.

Itu.

Skriv endast på denna sida!

1848
 1848
 1848

1848

1848

1848